

POSTANOWIENIE

Dnia 22 marca 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Katarzyna Gonera (przewodniczący)

SSN Zbigniew Korzeniowski (sprawozdawca)

SSN Zbigniew Myszka

w sprawie z odwołania J. J.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych
o prawo do emerytury,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 22 marca 2012 r.,
zażalenia organu rentowego na postanowienie Sądu Apelacyjnego
z dnia 7 listopada 2011 r.,

uchyla zaskarżone postanowienie.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny postanowieniem z 7 listopada 2011 r. odrzucił apelację pozwanego, gdyż wniosła ją osoba, która nie mogła być pełnomocnikiem procesowym. Do pozwanego, który ma własną ustawową zdolność sądową i procesową – art. 460 § 1 k.p.c., w zakresie pełnomocnictwa zastosowanie ma art. 87 § 1 k.p.c. a nie art. 87 § 2 k.p.c., dlatego apelacji w imieniu pozwanego nie mógł wnieść jego pracownik. Organy rentowe nie mają osobowości prawnej i dlatego nie mogą ustanowić pracowników, niebędących radcami prawnymi, w charakterze pełnomocników procesowych.

W zażaleniu pozwany zarzucił naruszenie art. 373 k.p.c. w związku z art. 87 § 2 k.p.c. przez błędne zastosowanie i art. 130 § 1 k.p.c. przez jego niezastosowanie. Wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie jest zasadne.

Regulacja szczególna o zdolności sądowej organu rentowego, której bez przepisu art. 460 § 1 k.p.c. pozwany by nie miał, ma cel użyteczny, gdyż bez niej Zakład Ubezpieczeń Społecznych jako osoba prawna musiałby działać tylko przez ustawowe organy osoby prawnej (art. 33 i 38 k.c.). Organ rentowy jest częścią tego Zakładu i w istocie działa w jego imieniu. W zakresie pełnomocnictwa ważniejsze jest jednak stwierdzenie, że regulacja o zdolności sądowej organu rentowego nie zawęża kręgu pełnomocników tylko do podmiotów wymienionych w art. 87 § 1 k.p.c. Nie wyłącza w szczególności przepisu art. 87 § 2 k.p.c., gdyż pojęcie strony w rozumieniu art. 86 k.p.c. odnosi się do stron w znaczeniu materialnym jako podmiotów prawa cywilnego (Kodeks cywilny, Księga pierwsza, Tytuł II – Osoby: Osoby fizyczne, Osoby prawne; Przedsiębiorcy). Nie jest więc uprawnione założenie, iż ze szczególnej regulacji przepisów art. 460 § 1 k.p.c. i art. 476 § 4 pkt 1 k.p.c. o zdolności sądowej organu - jednostki organizacyjnej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych - wynika wyłączenie regulacji o pełnomocnictwie osoby prawnej z art. 87 § 2 k.p.c. Skład powiększony Sądu Najwyższego przyjął wprawdzie w uchwale z dnia 13 października 2011 r., II UZP 6/11 (LEX nr 951414), że „Pracownik Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji niebędący radcą prawnym nie może być pełnomocnikiem procesowym Dyrektora tego Zakładu w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych (art. 87 § 1 i 2 k.p.c.)”, to jednak o takim rozstrzygnięciu zdecydowało to, że ten podmiot (Dyrektor Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji) nie jest osobą prawną ani przedsiębiorcą, stąd nie można stosować art. 87 § 2 k.p.c. Ponadto uchwale nadano moc zasady prawnej na przyszłość, nie negując dotychczasowej praktyki reprezentacji przez pracownika jako pełnomocnika (uzasadnienie uchwały *in fine*). W przypadku natomiast

jednostki organizacyjnej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych taki kierunek wykładni nie jest uprawniony, gdyż Zakład ma osobowość prawną. Stanowisko to potwierdzają zgodne ostatnie dwie uchwały Sądu Najwyższego (z 24 stycznia 2012, III UZP 3/11 i z 9 lutego 2011 r., I UZP 10/11), w których przyjęto, że „Pracownik Zakładu Ubezpieczeń Społecznych niebędący radcą prawnym, zatrudniony w oddziale Zakładu, może być pełnomocnikiem tego oddziału w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych (art. 87 § 2 zdanie 1 k.p.c.)”. Wcześniej takie stanowisko nie było też kwestionowane w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 16 czerwca 2009 r., I UK 24/09 (LEX nr 518067).

Z tych motywów orzeczono jak w sentencji, stosownie do art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. i art. 398⁴ § 3 k.p.c.